

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

KHAMPHAY CHANHTHASOUK

**ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ
TRONG ĐIỀU KIỆN XÂY DỰNG NỀN KINH TẾ
THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA
Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO HIỆN NAY**

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ

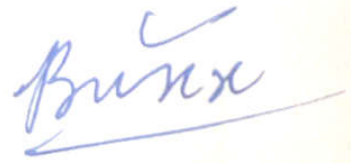
NGÀNH: CHÍNH TRỊ HỌC

Mã số: 9310201

HÀ NỘI - 2026

Công trình được hoàn thành tại
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Người hướng dẫn khoa học: **PGS.TS. Nguyễn Văn Vĩnh**

Phản biện 1: **PGS.TS. Nguyễn Anh Cường**

Phản biện 2: **PGS.TS. Cao Thu Hằng**

Phản biện 3: **PGS.TS. Nguyễn Hữu Lập**

Luận án được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp Học viện
hợp tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

Vào hồi 14 giờ 00 phút, ngày 20 tháng 4 năm 2026.

Có thể tìm hiểu luận án tại:

- Thư viện Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh
- Thư viện Quốc gia Việt Nam

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Đảng NDCM Lào đã xác định: “Đổi mới HTCT không có nghĩa là thay đổi chế độ chính trị này bằng chế độ chính trị khác, mà là củng cố tổ chức HTCT dân chủ nhân dân và đổi mới phương thức hoạt động của nó trên cơ sở các quy định, nhiệm vụ, vai trò của từng thành phần rõ ràng hơn, để đảm bảo khả năng lãnh đạo của Đảng, quản lý của nhà nước, vai trò phản biện giám sát của Mặt Trận Xây dựng đất nước Lào và các tổ chức chính trị xã hội khác hoạt động hoàn thành nhiệm vụ của mình, làm cho toàn HTCT và các thành phần của nó hoạt động đúng với vai trò của mình một cách khéo léo và phù hợp với sự phát triển của nền KTTT trong giai đoạn hiện nay”.

Trong những năm qua, dưới sự lãnh đạo của ĐNDCM Lào, đất nước đã tiến hành đường lối đổi mới toàn diện, từng bước xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, đạt được nhiều thành tựu quan trọng về tăng trưởng kinh tế, ổn định chính trị và cải thiện đời sống nhân dân. Tuy nhiên, quá trình này cũng đặt ra những yêu cầu mới đối với hệ thống chính trị: làm thế nào để vừa bảo đảm sự lãnh đạo tập trung, thống nhất của Đảng, vừa phát huy dân chủ, tăng cường pháp quyền, nâng cao hiệu lực và hiệu quả quản lý nhà nước.

Kinh tế thị trường với tính cạnh tranh, đa dạng hóa lợi ích và sự tác động mạnh mẽ từ toàn cầu hóa đã tạo ra những biến đổi sâu sắc trong đời sống kinh tế - xã hội của Lào. Nếu hệ thống chính trị không kịp thời đổi mới phương thức hoạt động, tổ chức bộ máy, cơ chế quản lý và công tác cán bộ thì sẽ khó đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững, hội nhập quốc tế và giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa. Do đó, nghiên cứu vấn đề “Đổi mới hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Lào hiện nay” có ý nghĩa lý luận và thực

tiến sâu sắc. Vì vậy, việc tiếp tục đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay là vấn đề cấp bách. Từ đó, tôi chọn vấn đề: ***“Đổi mới hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào hiện nay”*** làm đề tài nghiên cứu luận án của mình.

2. Mục đích và nhiệm vụ của luận án

2. Mục đích và nhiệm vụ của luận án

- **Mục đích:** Trên cơ sở làm rõ lý luận và thực tiễn về việc đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng xã hội chủ nghĩa ở CHDCND Lào hiện nay; phân tích đánh giá thực trạng sự phù hợp và bất cập của quá trình đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay; đề xuất các quan điểm và những giải pháp chủ yếu để đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở nước CHDCND Lào trong thời gian tới.

- **Nhiệm vụ:** Làm rõ vấn đề lý luận và thực tiễn về HTCT, đổi mới HTCT và mối quan hệ giữa HTCT với nền KTTT định hướng XHCN ở CHDCND Lào; Phân tích, đánh giá đúng thực trạng, làm rõ những kết quả đạt được, hạn chế và nguyên nhân về đổi mới HTCT trong xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào trong thời gian qua; đề xuất các quan điểm và giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả của quá trình đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN và giữ vững ổn định chính trị, xã hội tạo ra tiền đề phát triển kinh tế theo hướng đầy mạnh CNH, HĐH đất nước ở CHDCND Lào trong giai đoạn mới.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- **Đối tượng nghiên cứu:** Tác giả đi sâu vào phân tích quá trình, vận dụng một cách sáng tạo các quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Cay Xôn Phôm Vi Hản, các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và nhà nước Lào để làm sáng tỏ về quá trình đổi mới HTCT CHDCND Lào dưới sự tác động của việc xây dựng nền KTTT định hướng XHCN, nhằm làm rõ bản chất, tính tất yếu, yêu cầu, mục tiêu, nội dung; phân tsch thực trạng, nguyên nhân kết quả - nguyên nhân hạn chế; nêu ra các quan điểm và những giải pháp đổi mới để đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

- **Phạm vi nghiên cứu:** Khung nội dung luận án tập trung nghiên cứu phân tích cơ sở lý luận, thực tiễn, phân tích, đánh giá thực trạng về đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào và đề xuất những quan điểm, giải pháp nâng cao hiệu lực, hiệu quả về đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào trong những năm tới; khung không gian, được nghiên cứu và thực hiện trong phạm vi nước CHDCND Lào; khung thời gian, luận án tập trung nghiên cứu vấn đề lý luận và thực tiễn vào giai đoạn từ khi Lào tiến hành đường lối đổi mới (năm 1986 đến nay); về thực trạng số liệu tác giả chỉ nhấn mạnh giai đoạn sau Đại hội IX, X và XI của ĐNDCM Lào đến nay và đưa ra những giải pháp có thể đáp ứng yêu cầu của sự phát triển kinh tế - xã hội trong những năm tới.

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu của luận án

- **Cơ sở lý luận:** Luận án được dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Cay Xôn Phôm Vi Hản, các quan điểm, chủ trương, đường lối của ĐNDCM Lào, đồng thời có sự kế thừa có chọn lọc các công trình nghiên cứu khoa học, các bài viết có liên quan đã được công bố cả trong và ngoài nước để làm cơ sở nghiên cứu.

- **Phương pháp nghiên cứu:** Luận án đã dựa trên cơ sở phương pháp luận của Chủ nghĩa duy vật biện chứng, chủ nghĩa duy vật lịch sử, kết hợp phương pháp lôgic - lịch sử, phân tích - tổng hợp, phương pháp so sánh, phương pháp nghiên cứu tài liệu... nhằm thực hiện các mục tiêu và nhiệm vụ đã đề ra. Trong các phương pháp này được áp dụng vào nghiên cứu cụ thể cho từng chương.

5. Những đóng góp mới về mặt khoa học của luận án

Với những kết quả nghiên cứu của luận án nhằm góp phần tạo thêm những cứ liệu khoa học về đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay; góp phần làm phong phú hơn về lý luận và thực tiễn, tạo thêm những cứ liệu khoa học xác đáng cho việc hoạch định đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của nhà nước trong việc xây dựng hoạch định chiến lược, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội ở Lào hiện nay; cũng có thể làm tài liệu

tham khảo cho việc nghiên cứu, giảng dạy, học tập về kinh tế chính trị, chính trị học cùng những vấn đề có liên quan.

Nhưng để làm rõ về vấn đề này cần phải thực hiện và trả lời các câu hỏi thật chính xác và đầy đủ như là: có các công trình nào liên quan?; có cơ sở lý luận và thực tiễn như thế nào?; đổi mới HTCT và xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào đã có từ khi nào và tại sao?; có quá trình đổi mới như thế nào?; có những hình thức, phương thức đổi mới như thế nào?; có những nội dung nào cần phải đổi mới và xây dựng?; thực trạng của quá trình đổi mới ra sao?; có những tác động nào về quá trình đổi mới?; có những thuận lợi và khó khăn như thế nào?; có những vấn đề nào cần giải quyết? và có các quan điểm và giải pháp nào để khắc phục và giải quyết trong những năm tới?

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

- *Về lý luận:* Luận án đã nghiên cứu chuyên sâu về đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay. Vì vậy, những kết quả nghiên cứu sẽ là những luận cứ khoa học chính trị đối với việc xây dựng và phát triển nền KTTT định hướng XHCN, luận án góp phần bổ sung, phát triển nhận thức về mối quan hệ giữa đổi mới HTCT và việc xây dựng, phát triển nền KTTT định hướng XHCN ở Lào.

- *Về thực tiễn:* Kết quả nghiên cứu của luận án cung cấp cơ sở khoa học cho việc hoạch định chủ trương, chính sách đổi mới HTCT phù hợp với điều kiện, đặc điểm thực tiễn trong thời kỳ hội nhập kinh tế quốc tế; có thể làm tài liệu tham khảo cho các nhà nghiên cứu khoa học, nhà chính trị học, nhà kinh tế chính trị, giảng dạy trong Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Lào, các trường chính trị tỉnh và các cơ sở đào tạo khác có liên quan; Luận án góp phần tích cực cho quá trình hoàn thiện các tổ chức trong bộ máy của HTCT để tạo điều kiện xây dựng và phát triển nền KTTT cũng là cơ sở cải thiện các thể chế chính trị hoạt động nhằm đáp ứng yêu cầu của việc xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay.

7. Kết cấu của luận án

Luận án ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phụ lục, nội dung của luận án gồm 4 chương, 11 tiết.

Chương 1

TỔNG QUAN VỀ TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

Luận án đã tổng quan các công trình khoa học tiêu biểu về đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN trong đó tác giả đã tổng quan các công trình khoa học ở Lào, ở Việt Nam và các nước khác dưới dạng đề tài khoa học, sách khoa học, tạp chí khoa học, luận án và rút ra những vấn đề đã được các công trình đề cập và những vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu, làm rõ.

Chương 2

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ TRONG ĐIỀU KIỆN XÂY DỰNG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO HIỆN NAY

2.1. LÝ LUẬN VỀ ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO HIỆN NAY

2.1.1. Khái niệm về chính trị, hệ thống chính trị và đổi mới hệ thống chính trị ở Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

2.1.1.1. Khái niệm chính trị

Luận án đã trình bày khái quát các khái niệm về chính trị lịch từ lịch sử đến nay: Chính trị là quan hệ lợi ích giữa các giai cấp, các nhóm xã hội lớn và của nhân dân trong việc giành, giữ và sử dụng quyền lực nhà nước trên nền tảng của một chế độ kinh tế xã hội và một nền văn minh nhất định.

2.1.1.2. Khái niệm về hệ thống chính trị

Luận án đã trình bày làm rõ khái niệm HTCT nói chung và quá trình làm rõ khái niệm HTCT CHDCND Lào nói riêng.

2.1.1.3. Khái niệm đổi mới hệ thống chính trị

Đây là quá trình lâu dài, cần được thực hiện đồng bộ, có lộ trình và phù hợp với điều kiện cụ thể của từng quốc gia.

2.1.1.4. khái niệm đổi mới hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Cộng Hòa Dân Chủ Nhân dân Lào

Luận án đã phân tích trình bày những yếu tố, nhân tố cấu thành của HTCT cần đổi mới trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở CHDCND Lào một cách toàn diện và đầy đủ.

2.1.2. Quá trình lịch sử, đặc điểm, cấu trúc và vai trò của hệ thống chính trị Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

2.1.2.1. Khái quát về quá trình lịch sử của hệ thống chính trị Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

Luận án đã phân tích trình bày bằng cách khái quát lại quá trình lịch sử, sự ra đời và phát triển của HTCT ở CHDCND Lào.

2.1.2.2. Đặc điểm của hệ thống chính trị Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

Luận án đã trình bày và nêu ra những đặc điểm cơ bản nhất, đặc thù nhất của HTCT ở CHDCND Lào.

2.1.2.3. Cấu trúc của hệ thống chính trị

Luận án đã nêu ra những yếu tố cấu thành của HTCT như là: Đảng NDCM Lào, nhà nước Lào, Mặt trận xây dựng đất nước và các tổ chức chính trị xã hội hợp pháp khác.

2.1.2.4. Vai trò của hệ thống chính trị Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

Luận án đã phân tích trình bày vai trò, chức năng và nhiệm vụ của mỗi tổ chức trong HTCT như Đảng, nhà nước và các tổ chức chính trị - xã hội.

2.2. XÂY DỰNG KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở LÀO VÀ TÍNH TẤT YẾU CỦA ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ CỦA NƯỚC CHDCND LÀO

2.2.1. Về xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

2.2.1.1. khái niệm nền kinh tế thị trường

Luận án đã phân tích trình bày rõ khái niệm và bản chất của nền KTTT định hướng XHCN ở CHDCND Lào.

2.2.1.2. Xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào hiện nay

Luận án đã phân tích trình bày quan niệm xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào thể hiện một sự chuyển biến mạnh mẽ từ tư duy đến thực tiễn; từ tự nhiên sang nửa tự nhiên, từ chỗ khép kín sang mở cửa, từ chỗ chỉ chú trọng quốc doanh sang thừa nhận đa thành phần, từ chỗ tuyệt đối hóa vai trò Nhà nước sang vận hành cơ chế thị trường có quản lý của nhà nước, từ chỗ tự cung tự cấp sang tích cực hội nhập quốc tế, từ xây dựng nền kinh tế hàng hóa sang nền KTTT.

2.2.1.3. Những đặc trưng của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Lào

Luận án đã trình bày, ngoài sự kế thừa những thành tựu chung của nền văn minh nhân loại, cần có những đặc trưng riêng của mình để phù hợp với điều kiện phát triển cụ thể của đất nước và nêu ra những đặc trưng cơ bản nhất của nền KTTT định hướng XHCN Ở CHDCNDLào hiện nay.

2.2.2. Tính tất yếu và yêu cầu của đổi mới hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào hiện nay.

2.2.2.1. Tính tất yếu của đổi mới hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Lào

đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào là một tất yếu khách quan, xuất phát từ yêu cầu tư duy phát triển KTTT định hướng XHCN, từ đòi hỏi nội tại của sự nghiệp xây dựng và hoàn thiện nhà nước pháp

quyền, cũng như từ xu thế hội nhập quốc tế sâu rộng. Đổi mới chính trị không chỉ là điều kiện để phát triển kinh tế mà còn là nền tảng để bảo đảm ổn định chính trị - xã hội, nâng cao đời sống nhân dân và đưa đất nước phát triển bền vững theo con đường XHCN.

2.2.2.2. Những yêu cầu của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

1). Yêu cầu khách quan của nền KTTT định hướng XHCN; 2). Tạo điều kiện, môi trường cho xây dựng và phát triển của nền KTTT; 3). yêu cầu gắn với hội nhập quốc tế, sự độc lập, tự chủ và phát triển bền vững; 4). yêu cầu về kiểm soát phòng, chống tham nhũng; 5). yêu cầu về xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức.

2.3. MỤC TIÊU VÀ NỘI DUNG CỦA ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ TRONG ĐIỀU KIỆN XÂY DỰNG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO HIỆN NAY

2.3.2. Mục tiêu của đổi hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Lào

Đổi mới HTCT nước CHDCND Lào nhằm thực hiện mục tiêu xây dựng HTCT CHDCND Lào trong sạch vững mạnh để phát huy dân chủ XHCN, phát huy quyền làm chủ một cách đầy đủ của nhân dân, đảm bảo quyền làm chủ của nhân dân. Đổi mới tư duy HTCT là để nhằm tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, hiệu lực quản lý của nhà nước, phát huy quyền làm chủ của nhân dân, làm cho HTCT hoạt động có hiệu quả và phù hợp với đường lối đổi mới của Đảng mà đặc biệt là phù hợp với yêu cầu và điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN.

2.3.3. Nội dung của đổi mới hệ thống chính trị đáp ứng yêu cầu xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào hiện nay

2.3.3.1. Đổi mới cơ cấu tổ chức bộ máy, phương thức lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng Lào đối với nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

Đổi mới, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng đáp ứng vai trò lãnh đạo thực hiện định hướng XHCN trong phát triển nền KTTT.

2.3.3.2. *Đổi mới cơ cấu tổ chức bộ máy, phương thức quản lý của Nhà nước để bảo đảm tốt hơn vai trò của mình trong phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa*

Trong quá trình xây dựng Nhà nước pháp quyền XHCN vững mạnh, tinh gọn, hiệu quả là yếu tố quan trọng để thực hiện phát triển KTTT định hướng XHCN. Tiếp tục đổi mới các công cụ quản lý vĩ mô của Nhà nước đối với nền KTTT.

2.3.3.3. *Đổi mới cơ cấu tổ chức bộ máy, phương thức hoạt động và nâng cao vai trò giám sát của các tổ chức chính trị - xã hội và toàn thể nhân dân đối với phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa*

Luận án phân tích trình bày đổi mới và nâng cao vai trò giám sát của Mặt trận Lào xây dựng đất nước và các tổ chức chính trị - xã hội là giải pháp chiến lược nhằm đảm bảo sự phát triển đúng hướng của nền KTTT định hướng XHCN.

2.3.3.4. *Đổi mới công tác cán bộ và đội ngũ cán bộ trong hệ thống chính trị đáp ứng yêu cầu xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào hiện nay*

Đổi mới công tác cán bộ và xây dựng đội ngũ cán bộ trong HTCT là nhiệm vụ chiến lược, có ý nghĩa quyết định đối với sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước Lào trong giai đoạn mới. Vì vậy, trong tiến trình xây dựng và phát triển đất nước, công tác cán bộ và đội ngũ cán bộ luôn được xem là nhân tố quyết định thành bại của sự nghiệp cách mạng.

Chương 3

THỰC TRẠNG VÀ NGUYÊN NHÂN CỦA

ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ TRONG ĐIỀU KIỆN

XÂY DỰNG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ

NGHĨA Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO HIỆN NAY

3.1. YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ TRONG ĐIỀU KIỆN XÂY DỰNG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO HIỆN NAY

3.1.1. Yếu tố địa lý tự nhiên

Những đặc điểm tự nhiên, địa lý đã góp phần tạo nên tính cách con người các bộ tộc Lào trong HTCT, coi trọng tính ổn định, hài hòa và đề cao tinh thần cộng đồng trong ứng xử các quan hệ xã hội. Đồng thời, cũng là trung tâm trung chuyển của các nước trong khu vực và quốc tế, có cơ hội nhanh chóng nắm bắt, lĩnh hội và thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước Lào, nhất là chủ trương, chính sách về hội nhập chính trị và kinh tế.

3.1.2. Yếu tố kinh tế, truyền thống, văn hóa - xã hội

Luận án phân tích trình bày rõ các yếu tố kinh tế, truyền thống, văn hóa - xã hội đã tác động tích cực và cản trở đến việc đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở CHDCND Lào hiện nay.

3.1.3. Yếu tố của thế giới và khu vực

Luận án đã phân tích làm rõ tình hình, hoàn cảnh thế giới và khu vực có những biến động tích cực và thử thách đối với công cuộc đổi mới ở Lào, phân tích trình bày đường lối đối ngoại của Đảng và nhà nước trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế ngày nay, hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn chi phối quan hệ giữa các nước. Theo đó, quá trình đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay cũng trở nên phức tạp, nặng nề hơn, yêu cầu đặt ra ngày càng cao, mang tính khách quan và cấp bách hơn.

3.1.4. Yếu tố ảnh hưởng của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa về bối cảnh khách quan, môi trường thực hiện đổi mới hệ thống chính trị ở Lào hiện nay

Hiện nay, xây dựng nền KTTT định hướng XHCN phải gắn bó với sự đồng bộ giữa phát triển KTTT và chiến lược chính sách của đổi mới HTCT. Chú trọng phân tích trình bày sự phối hợp hài hòa và đồng bộ của nền KTTT và HTCT; nêu ra những nguyên tắc tác động của nền KTTT

như là: sự tác động toàn diện của KTTT; tác động của mối quan hệ của KTTT; tác động về các hình thức sở hữu của KTTT; tác động của các thành phần KTTT.

3.2. THỰC TRẠNG ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ TRONG ĐIỀU KIỆN XÂY DỰNG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO HIỆN NAY

Đổi mới tổ chức bộ máy của HTCT ở CHDCND Lào có ý nghĩa vô cùng quan trọng, là cơ sở bảo đảm vai trò lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước và phát huy quyền làm chủ của nhân dân. Thực tiễn công cuộc đổi mới những năm gần đây cho thấy, HTCT ở nước CHDCND Lào dưới sự lãnh đạo của Đảng nhân dân cách mạng Lào đã bảo vệ vững chắc thành quả cách mạng, giữ vững ổn định chính trị, bảo vệ chủ quyền quốc gia, phát triển kinh tế - xã hội, không ngừng nâng cao đời sống vật chất, văn hóa, tinh thần của nhân dân. Việc đổi mới, kiện toàn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị là một trong những điều kiện cơ bản, quyết định đưa đất nước đạt được những thành tựu to lớn trong suốt chặng đường của những năm tiến hành công cuộc đổi mới. Vì vậy, đổi mới tổ chức bộ máy và phương thức hoạt động của các thể chế HTCT trong đó có Đảng NDCM Lào, Nhà nước CHDCND Lào, Mặt trận Lào xây dựng đất nước và các tổ chức chính trị - xã hội khác.

3.2.1. Thực trạng đổi mới cơ cấu tổ chức bộ máy, phương thức hoạt động lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng Lào trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

3.2.1.1. Đổi mới cơ cấu tổ chức bộ máy

Từ sau Đại hội IV năm 1986, khi Đảng đề ra đường lối đổi mới toàn diện, sau những năm đổi mới, đất nước Lào đã bước sang một thời kỳ phát triển mới, từng bước xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Trong bối cảnh đó, yêu cầu đổi mới tổ chức, bộ máy của Đảng ngày càng trở nên cấp thiết, nhằm bảo đảm sự lãnh đạo toàn diện, hiệu quả, thích ứng với yêu cầu phát triển đất nước trong thời kỳ mới. **Một là,**

đổi mới cơ cấu tổ chức của Đảng; **Hai là**, đổi mới trong sắp xếp bộ máy; **Ba là**, đổi mới và tách bạch dần chức năng lãnh đạo và quản lý hành chính; **Bốn là**, đổi mới công tác cán bộ.

3.2.1.2. Đổi mới phương thức hoạt động lãnh đạo của Đảng

Đại hội IX, X và XI xác định nhiệm vụ trọng tâm đầu tiên là “Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược, đủ năng lực, phẩm chất và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”. ĐNDCM Lào đã từng bước đổi mới toàn diện về tư duy chính trị tư tưởng, tổ chức, phương thức lãnh đạo của mình như: Đổi mới về tư duy chính trị - tư tưởng; đổi mới công tác lãnh đạo, chỉ đạo; phát huy dân chủ trong sinh hoạt Đảng; tăng cường mối quan hệ mật thiết với nhân dân; ứng dụng khoa học - công nghệ trong công tác lãnh đạo; đẩy mạnh lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ chính trị; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, khen thưởng, kỷ luật của Đảng.

3.2.2. Thực trạng đổi mới cơ cấu tổ chức bộ máy và phương thức hoạt động quản lý của hệ thống chính quyền nhà nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

3.2.2.1. Đổi mới cơ cấu tổ chức bộ máy Chính quyền nhà nước

Trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN, Nhà nước không chỉ là công cụ của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, mà còn là trung tâm điều tiết, quản lý, định hướng và bảo đảm sự phát triển hài hòa giữa các thành phần kinh tế. Việc đổi mới cấu trúc bộ máy chính quyền phải bảo đảm tính thống nhất trong tổ chức quyền lực, phân công, phối hợp và kiểm soát quyền lực giữa các cơ quan; xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức có năng lực, đạo đức; gắn với cải cách hành chính và xây dựng nền công vụ chuyên nghiệp, minh bạch và hiệu quả. Hệ thống chính quyền nhà nước CHDCND Lào bao gồm Quốc Hội (cơ quan lập pháp),

Chủ tịch nước, Chính phủ (cơ quan hành pháp), Tư pháp (Tòa án và Viện kiểm sát nhân dân) và chính quyền địa phương. Cấu trúc bộ máy nhà nước CHDCND Lào được tổ chức theo cơ chế 4 cấp: Trung ương, Tỉnh, Huyện và Bản (làng).

3.2.2.2. Hoàn thiện hệ thống pháp luật và đổi mới hoạt động quản lý, xét xử theo pháp luật của chính quyền nhà nước

- Hoàn thiện hệ thống pháp luật: Để cụ thể hóa Hiến pháp, bảo vệ tốt hơn quyền công nhân, quyền con người, tạo khuôn khổ pháp lý cho nền KTTT định hướng XHCN phát triển, đổi mới quản lý nhà nước bằng các công cụ pháp lý; phân công rõ ràng các chức năng, nhiệm vụ, thẩm quyền chách nhiệm pháp lý của các cơ quan và người đứng đầu nhà nước. Từ năm 2013 đến nay, cơ quan có thẩm quyền và các ngành liên quan đã thảo, sửa đổi và ban hành 152 bộ luật, trong đó có 28 bộ luật sửa đổi và bộ sung; ngoài ra cơ quan hành chính đã ban hành 84 nghị định, 22 quyết định Thủ tướng và 38 nghị quyết của Chính phủ qua việc ban hành các văn bản pháp luật đã làm cho chức năng nhiệm vụ của một số cơ quan hành chính nhà nước có sự thay đổi và phù hợp hơn.

- Đổi mới hoạt động quản lý của chính quyền nhà nước theo pháp luật ở CHDCND Lào: CHDCND Lào là Nhà nước pháp quyền XHCN của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân, do ĐNDCM Lào lãnh đạo. Mục tiêu và yêu cầu đổi mới hoạt động quản lý của chính quyền nhà nước theo luật là nhằm xây dựng nền hành chính chuyên nghiệp, minh bạch, phục vụ nhân dân; đảm bảo mọi hoạt động của cơ quan, cán bộ, công chức đều phải dựa trên khuôn khổ pháp luật; xác định rõ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và trách nhiệm pháp lý của từng cấp, từng ngành; thúc đẩy dân chủ, nâng cao hiệu quả quản lý, phòng ngừa tham nhũng, lãng phí và lạm quyền.

Kết quả đạt được của quá trình đổi mới hoạt động quản lý theo pháp luật, bộ máy hành chính Lào đạt nhiều tiến bộ: hệ thống pháp luật ngày càng hoàn thiện, nhiều thủ tục hành chính được rút ngắn, tình trạng lạm quyền giảm, niềm tin của nhân dân được nâng cao. Tuy nhiên, vẫn còn

một số hạn chế, khó khăn và hạn chế: văn bản pháp luật còn chồng chéo, cán bộ còn hạn chế năng lực, kỷ luật hành chính chưa nghiêm, và cơ sở hạ tầng số còn yếu. Vì vậy, việc đổi mới hoạt động quản lý của chính quyền nhà nước theo luật là bước tiến quan trọng trong quá trình xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Lào. Đây không chỉ là cải cách kỹ thuật quản lý, mà còn là thay đổi căn bản về nhận thức, từ “quản lý bằng quyền lực” sang “quản lý bằng pháp luật”.

- Đổi mới hoạt động xét xử theo luật của nhà nước CHDCND Lào:

Đổi mới xét xử được hình thành từ Hiến pháp CHDCND Lào (sửa đổi, bổ sung năm 2015 và 2021), Luật Tòa án nhân dân, Luật Tổ chức Viện kiểm sát nhân dân, Bộ luật Tố tụng hình sự, Bộ luật Tố tụng dân sự, Luật Phòng chống tham nhũng, Luật Trọng tài và nhiều văn bản dưới luật khác. Những văn kiện này khẳng định Tòa án là cơ quan xét xử độc lập, chỉ tuân theo pháp luật, đồng thời chịu trách nhiệm trước nhân dân và Quốc hội. Mục tiêu chung của đổi mới hoạt động xét xử là bảo đảm cho Tòa án nhân dân thực hiện đầy đủ chức năng là cơ quan xét xử của Nhà nước, bảo vệ công lý, quyền con người, quyền và lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân; đồng thời góp phần giữ vững an ninh chính trị và trật tự xã hội, đồng thời còn có các nguyên tắc chủ đạo bao đó là: (1). Bảo đảm tính độc lập của Tòa án và thẩm phán trong xét xử; (2). Tuân thủ nghiêm ngặt pháp luật và các quy trình tố tụng; (3). Bảo đảm quyền tranh tụng, quyền bào chữa và nguyên tắc suy đoán vô tội; (4). Xét xử công khai, minh bạch, công bằng, lấy chứng cứ làm căn cứ duy nhất; (5). Gắn hoạt động xét xử với nhiệm vụ xây dựng, giáo dục và phòng ngừa vi phạm pháp luật.

3.2.2.3. Đổi mới công tác cán bộ và đội ngũ cán bộ công chức

Dựa trên cơ sở các nghị quyết của Đảng và các văn bản pháp lý của nhà nước, tính từ năm 2016 đến năm 2020 theo số liệu điều tra của bộ nội vụ trên cả nước năm 2016 có cán bộ-công chức 183.247 người, nữ 79.843 người trong đó cán bộ-công chức hành chính địa phương là 95. 512 người, nữ

42.476 người, chiếm khoảng 52,12% của cán bộ cả nước; đến năm 2020 cả nước có 223.891 người cán bộ-công chức hành chính, nữ 143. 549 người trong đó cán bộ-công chức hành chính địa phương là 134. 142 người, nữ 51.972 người. Nếu so với dân số cả nước thì cán bộ-công chức hành chính chiếm khoảng 2,1%.

3.2.3. Thực trạng đổi mới cơ cấu tổ chức bộ máy, phương thức hoạt động và vai trò giám sát của hệ thống các tổ chức chính trị - xã hội ở Lào trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

Thứ nhất, đổi mới về cơ cấu tổ chức: Cơ cấu tổ chức của Mặt trận xây dựng đất nước Lào và các tổ chức chính trị xã hội đã được kiện toàn theo hướng tinh gọn, thống nhất, hoạt động hiệu quả hơn.

- Mặt trận Xây dựng đất nước Lào được tổ chức từ trung ương đến địa phương, có hệ thống tổ chức ở tất cả các tỉnh, huyện và bản (làng). Bộ máy được điều chỉnh phù hợp với chức năng, nhiệm vụ mới, chú trọng tính linh hoạt trong điều hành và phối hợp giữa các tổ chức thành viên. Mặt trận Lào xây dựng đất nước là một thành viên của HTCT, được tổ chức theo nguyên tắc tự nguyện. Hiện nay, trên cả nước có 11.940 tổ chức cơ sở Mặt trận trong đó các cơ quan Trung ương có 21 cơ sở, cấp Tỉnh có 354 cơ sở, cấp Huyện có 2.812 cơ sở và cấp Bản có 8.753 cơ sở. Qua điều tra thực tế cho thấy, các cơ sở đã hoạt động thực hiện hoàn thành nhiệm vụ các phong trào nói trên có 6.335 cơ sở (chiếm 53,05%) được đánh giá xếp loại giỏi, có 3.951 cơ sở (chiếm 33,09%) xếp loại trung bình, có 1.654 cơ sở (chiếm 13,85%) được đánh giá xếp loại yếu.

- Các tổ chức chính trị - xã hội đã tiến hành sắp xếp lại bộ máy theo hướng giảm tầng nấc trung gian, củng cố cơ quan thường trực và các ban chuyên môn theo lĩnh vực. Cơ cấu tổ chức được đổi mới gắn với việc ứng dụng công nghệ thông tin và nâng cao năng lực cán bộ. Trong đó Đoàn thanh niên NDCM Lào có 13.842 tổ chức cơ sở Đoàn với số lượng thành viên là 2.985.750 thành viên, ở các cơ quan Trung ương có 28 tổ chức cơ

sở Đoàn, ở cấp Tỉnh có 450 cơ sở, ở cấp Huyện 3.552 cơ sở, ở cấp Bản có 9.812 cơ sở; Hội liên hiệp phụ nữ Lào có 11.658 tổ chức cơ sở hội với tổng số thành viên là 2.498.786 thành viên, ở các cơ quan Trung ương có 25 cơ sở hội, ở cấp Tỉnh có 398 cơ sở hội, ở cấp Huyện có 3.496 cơ sở hội, ở cấp Bản có 7.738 cơ sở hội; Tổng liên đoàn lao động Lào 12.689 tổ chức cơ sở với số lượng thành viên là 3.126.951 thành viên, ở các cơ quan Trung ương có 26 tổ chức cơ sở, ở cấp Tỉnh có 489 cơ sở, ở cấp Huyện có 3.964 cơ sở, ở cấp Bản có 8.210 cơ sở và Hội cứu chiến binh Lào có 7.856 tổ chức cơ sở với tổng số thành viên là 923.126 thành viên, ở các cơ quan Trung ương có 15 tổ chức cơ sở, ở cấp Tỉnh có 270 cơ sở, ở cấp Huyện có 2.430 cơ sở, ở cấp Bản có 5.141 cơ sở. Ở nhiều địa phương, sự phối hợp giữa Mặt trận và chính quyền được tăng cường, hình thành cơ chế tham vấn, đối thoại định kỳ, đảm bảo tính thống nhất trong vận động nhân dân tham gia phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ Tổ quốc.

Thứ hai, đổi mới về phương thức hoạt động của các đoàn thể chính trị - xã hội: Các tổ chức tập trung vào công tác tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách pháp luật của Nhà nước; đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước, xóa đói giảm nghèo, xây dựng nông thôn mới, phát triển kinh tế - xã hội ở cơ sở. Phương thức hoạt động, các tổ chức chuyển từ hình thức vận động hành chính, tuyên truyền một chiều sang phương thức “dân vận khéo”, đối thoại, lắng nghe ý kiến nhân dân; khuyến khích nhân dân tham gia giám sát, phản biện xã hội.

3.3. ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG CỦA ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ TRONG ĐIỀU KIỆN XÂY DỰNG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở LÀO, NGUYÊN NHÂN KẾT QUẢ VÀ NGUYÊN NHÂN HẠN CHẾ

3.3.1. Đánh giá quá trình đổi mới hệ thống chính trị tác động đến việc xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

(1). Đổi mới sự lãnh đạo của Đảng NDCM Lào tác động đến KTTT định hướng XHCN; (2). Đổi mới sự quản lý điều hành của Nhà nước

CHDCND Lào tác động đến KTTT định hướng XHCN; (3). Đổi mới Mặt trận Lào Xây dựng đất nước và các đoàn thể chính trị - xã hội tác động đến KTTT định hướng XHCN.

3.3.2. Nguyên nhân kết quả và nguyên nhân hạn chế của đổi mới hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

3.3.2.1. Nguyên nhân kết quả của đổi mới hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

Luận án đã phân tích đánh giá những nguyên nhân kết quả và nguyên nhân hạn chế trong đó có nguyên nhân khách quan và chủ quan của đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào. Những kết quả đạt được đã góp phần quan trọng vào phát triển đất nước, song vẫn còn các hạn chế cần tiếp tục khắc phục. Trong thời gian tới, Lào cần đẩy mạnh hơn nữa cải cách thể chế, nâng cao năng lực quản trị quốc gia, phát huy dân chủ và hoàn thiện bộ máy nhà nước pháp quyền XHCN.

3.3.2.2. Nguyên nhân hạn chế của đổi mới hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

Một là, Vấn đề nhận thức và tư duy về lý luận, hoàn thiện pháp luật, bộ máy tổ chức, đổi mới công tác cán bộ và phòng chống tham nhũng chưa sâu sắc và đồng bộ, chưa theo kịp thực tiễn; **Hai là**, cơ chế Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ chưa được nhận thức rõ ràng, chưa được đổi mới hoàn thiện trong quá trình xây dựng nền KTTT định hướng XHCN; **Ba là**, vấn đề kiểm soát quyền lực, giám sát liêm chính bị buông lỏng; kỷ cương, kỷ luật và việc thực thi pháp luật không nghiêm minh dẫn đến tình trạng quan liêu, tham nhũng, lãng phí vẫn còn nghiêm trọng, với những biểu hiện tinh vi, phức tạp, chưa được đẩy lùi, gây bức xúc xã hội; **Bốn là**, hiệu lực và hiệu quả hoạt động của HTCT còn hạn chế; **Năm là**, Chậm triển khai nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn về đổi mới

phương thức lãnh đạo của Đảng đối với HTCT và xây dựng tổ chức bộ máy HTCT khoa học, phù hợp, tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả.

Chương 4

QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ TRONG ĐIỀU KIỆN XÂY DỰNG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO TRONG THỜI GIAN TỚI

4.1. QUAN ĐIỂM VỀ ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ TRONG ĐIỀU KIỆN NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO

Một là, Phải dựa trên nền tảng tư tưởng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng của Cay Xôn PhômVi Hân về sự kết hợp chặt chẽ giữa đổi mới kinh tế và đổi mới chính trị;

Hai là, Phải giữ vững, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng và quản lý của nhà nước đối với xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Lào ;

Ba là, Phải giữ vững ổn định chính trị, kinh tế - xã hội, ngăn chặn được những âm mưu hành động phong chữ của các thế lực thù địch;

Bốn là, Phải đảm bảo nguyên tắc tập trung dân chủ từ trung ương đến địa phương, phát huy quyền làm chủ của nhân dân và mở rộng dân chủ xã hội chủ nghĩa;

năm là, Phải phù hợp với điều kiện cụ thể của đất nước và thời đại mới.

4.2. MỘT SỐ GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ TRONG ĐIỀU KIỆN XÂY DỰNG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở LÀO TRONG NHỮNG NĂM TỚI

4.2.1. Nhóm giải pháp về nhận thức, đổi mới tư duy của Đảng đối với nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Lào

Trước hết là đổi mới tư duy lý luận, tôn trọng các quy luật khách quan, xây dựng một quan điểm khoa học hơn về CNXH, về cơ chế vận

dụng quy luật, và về cơ chế quản lý kinh tế... “để tiến hành đổi mới”. Vận dụng chính sách kinh tế nhiều thành phần. Những ý tưởng về đổi mới ở Lào xuất hiện từ những năm 80 khi Đảng NDCM Lào tổng kết tình hình kinh tế - xã hội đất nước, nghiên cứu tham khảo kinh nghiệm thực tiễn Việt Nam, Liên Bang Nga, Trung Quốc và thế giới.

4.2.2. Nhóm giải pháp về đổi mới tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Lào

Một là, phải quán triệt tinh thần Nghị quyết Đại hội IX, X và XI của ĐNDCM Lào về “Việc tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của HTCT tinh gọn, hiệu lực hiệu quả, trong sạch vững mạnh”.

Ha là, phải tăng cường nâng cao nhận thức của các cấp ủy, cán bộ, công chức, viên chức, đảng viên trong hệ thống Đảng, chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân về mô hình tổ chức bộ máy mới.

Ba là, phải hoàn thiện thể chế, quy định pháp luật nhằm bảo đảm thể chế hóa kịp thời chủ trương, chính sách của Đảng về đổi mới tổ chức, hoạt động của hệ thống chính trị trong thực tiễn.

Bốn là, việc sắp xếp tổ chức bộ máy chắc chắn sẽ tác động đến tâm tư, tình cảm, quyền lợi của mỗi cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức trong hệ thống chính trị, do đó, phải thực hiện tốt chế độ, chính sách đối với cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, người lao động bị ảnh hưởng.

Năm là, phải làm tốt công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát để phòng, chống việc lợi dụng chủ trương sắp xếp bộ máy để tiêu cực, tham nhũng. Xử lý nghiêm, kịp thời trường hợp lợi dụng việc sắp xếp tổ chức, gây mất đoàn kết nội bộ, ảnh hưởng đến uy tín của Đảng và cơ quan, tổ chức. Phát huy và tạo điều kiện thuận lợi cho Mặt trận xây dựng đất nước Lào và các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân tham gia công tác giám sát, kiểm tra việc xây dựng mô hình tổ chức bộ máy mới.

4.2.3. Nhóm giải pháp về đổi mới cơ chế hoạt động của hệ thống chính trị trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa

4.2.3.1. Đối với cơ chế hoạt động của Đảng

Xây dựng cơ chế chính sách của Đảng trong sạch, vững mạnh gắn với đổi mới phương thức lãnh đạo và nâng cao năng lực cầm quyền. Chú trọng hoàn thiện hệ thống quy định về chức năng, nhiệm vụ, mối quan hệ công tác và quy chế làm việc của cấp ủy các cấp. Quy định rõ về tiêu chuẩn, cơ cấu, số lượng, điều kiện, quy trình hợp lý để lựa chọn cấp ủy viên, ủy viên ban thường vụ cấp ủy các cấp.

Tiếp tục đổi mới tổ chức và hoạt động các cơ quan tham mưu của cấp ủy các cấp; hoàn thiện các quy định về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, tổ chức bộ máy, mối quan hệ công tác của các cơ quan chuyên trách tham mưu, giúp việc của cấp ủy từ Trung ương đến địa phương; kiên quyết bỏ khâu trung gian (cấp phòng trong vụ, trung tâm trong văn phòng...) tầng nấc không cần thiết trong các bộ máy tổ chức của Đảng.

4.2.3.2. Đối với cơ chế hoạt động của Nhà nước

Kiên toàn tổ chức bộ máy của Quốc hội, đảm bảo tính chuyên nghiệp, hiệu lực, hiệu quả trong hoạt động lập pháp, giám sát và quyết định những vấn đề quan trọng của đất nước. Tăng tỉ lệ đại biểu Quốc hội chuyên trách theo mục tiêu đã đề ra; nghiên cứu việc giảm hợp lý số lượng đại biểu Quốc hội kiêm nhiệm công tác ở các cơ quan hành pháp, không nhất thiết Bộ trưởng nào cũng là đại biểu Quốc hội. Quy định số lượng với tỉ lệ hợp lý giữa lãnh đạo, ủy viên thường trực, ủy viên chuyên trách của Hội đồng Dân tộc và các ủy ban của Quốc hội theo hướng giảm số lượng. Sắp xếp, cơ cấu lại tổ chức bên trong của Văn phòng Quốc hội. Phát huy vai trò quan trọng của Hội đồng dân tộc, các Ủy ban của Quốc hội trong việc xem xét để Quốc hội thông qua các dự án luật và quyết định các vấn đề quan trọng của đất nước.

Tiếp tục đổi mới mô hình chính quyền địa phương theo đúng yêu cầu của Hiến pháp và pháp luật. Rà soát lại bộ máy các sở, ban, ngành ở địa phương để kiện toàn các cơ quan chuyên môn thuộc ủy ban nhân dân cấp tỉnh, cấp huyện theo hướng thu gọn đầu mối, giảm bớt khâu trung gian,

thực hiện quản lý đa ngành, đa lĩnh vực có chất lượng và hiệu quả. Hoàn thiện thể chế chính quyền địa phương theo hướng phân định rõ hơn tổ chức bộ máy chính quyền đô thị, nông thôn, hải đảo; giảm số lượng cấp phó, nâng cao chất lượng đại biểu Hội đồng nhân dân. Quy định khung số lượng các cơ quan trực thuộc chính quyền cấp tỉnh, cấp huyện và khung số lượng cấp phó của các cơ quan này, làm căn cứ để các cấp uỷ địa phương lãnh đạo việc sắp xếp, bố trí cho phù hợp. Rà soát, sắp xếp tổ chức bên trong của các sở, ngành theo hướng kiên quyết cắt giảm số lượng đầu mối trực thuộc. Tổ chức thực hiện có hiệu quả mô hình trung tâm phục vụ hành chính công, cơ chế một cửa, một cửa liên thông ở các cấp. Quy định khung số lượng cán bộ, công chức cấp xã cho phù hợp theo hướng xác định rõ vị trí việc làm, tiêu chuẩn chức danh, đặc thù của địa phương và bảo đảm giảm biên chế một cách phù hợp với mô hình tổ chức.

Sắp xếp, kiện toàn, tổ chức lại đơn vị hành chính cấp huyện, cấp bản chưa đủ tiêu chuẩn theo quy định của pháp luật; khuyến khích việc sáp nhập, tăng quy mô các đơn vị hành chính các cấp ở những nơi có đủ điều kiện để nâng cao năng lực quản lý, điều hành và tăng cường các nguồn lực của địa phương trong phát triển kinh tế - xã hội. Cần quan tâm và thận trọng khi sắp xếp, kiện toàn, tổ chức lại đối với các huyện, các bản làng có đông đồng bào dân tộc thiểu số và các huyện, các bản làng có đông đồng bào tín đồ các tôn giáo; phải căn cứ vào điều kiện kinh tế, văn hoá, xã hội và cả phong tục tập quán, tâm lý cộng đồng làng xã, tạo được sự đồng thuận, ổn định và phát triển thì mới thành công.

4.2.3.3. Đối với cơ chế hoạt động của Mặt trận Lào xây dựng đất nước và các tổ chức chính trị - xã hội

Thực hiện đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy, tinh gọn vững mạnh đầu mối bên trong gắn với hoàn thiện chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, trách nhiệm, mối quan hệ công tác của từng tổ chức; kiên quyết cắt giảm số lượng ban, phòng có chức năng, nhiệm vụ trùng lặp, chồng chéo, hoạt động kém hiệu quả; sắp xếp, tổ chức lại hoặc giải thể các đơn vị sự

nghiệp hoạt động không hiệu quả. Đẩy mạnh việc tinh giản biên chế, cơ cấu lại đội ngũ cán bộ chuyên trách các cấp gắn với hoạt động của các phong trào, các cuộc vận động thi đua yêu nước phát triển kinh tế - xã hội; xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh; sang tạo, khởi nghiệp, bảo vệ môi trường, an toàn giao thông và trật tự an toàn xã hội...

4.2.4. Nhóm giải pháp về công tác cán bộ trong điều kiện xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Lào

Để xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức đáp ứng yêu cầu của đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào trong những năm tới đòi hỏi phải có những giải pháp đổi mới đồng bộ các nội dung, các khâu của công tác cán bộ trong bộ máy Đảng và nhà nước và các tổ chức trị xã hội khác, cụ thể như sau:

- Xây dựng và thực hiện tốt chiến lược và quy hoạch cán bộ.
- Đổi mới công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức.
- Đổi mới cơ chế đánh giá, tuyển dụng cán bộ, công chức bảo đảm dân chủ, công khai, khách quan và khoa học.
- Đổi mới chế độ, chính sách đối với cán bộ, công chức bảo đảm thu nhập, đãi ngộ thỏa đáng, kích thích được tính tích cực phấn đấu của cán bộ, công chức, phù hợp với điều kiện kinh tế - xã hội của đất nước, cán bộ, công chức an tâm, tận tâm với công việc.
- Tăng cường công tác quản lý, kiểm tra giám sát cán bộ, công chức.

KẾT LUẬN

Đảng NDCM Lào đã xác định: “Đổi mới HTCT không có nghĩa là thay đổi chế độ chính trị này bằng chế độ chính trị khác, mà là củng cố tổ chức HTCT dân chủ nhân dân và đổi mới phương thức hoạt động của nó trên cơ sở các quy định, nhiệm vụ, vai trò của từng thành phần rõ ràng hơn, để đảm bảo khả năng lãnh đạo của Đảng,...”. Đổi mới HTCT trong

điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay là một vấn đề rất lớn, rất quan trọng, liên quan đến sự sống còn của chế độ dân tộc, liên quan đến đời sống kinh tế, chính trị, văn hóa - xã hội và tổ chức hoạt động bộ máy của cả HTCT.

1. Chương 1 luận án đã phân tích trình bày về cơ sở lý luận và thực tiễn của các công trình cả ở Việt Nam và ở Lào. Các tác phẩm và các công trình liên quan đã nêu trên đều có cách tiếp cận, nghiên cứu phân tích, khái quát từ nhiều góc độ khác nhau như: triết học, chính trị học, kinh tế chính trị, CNXH khoa học, luật học, xây dựng Đảng, lịch sử Đảng, khoa học tổ chức nhà nước, xã hội học về HTCT và đổi mới HTCT. Nhìn chung, các công trình nêu trên tập trung nghiên cứu những vấn đề lý luận và thực tiễn về tổ chức Đảng, chính quyền và các tổ chức chính trị - xã hội trên những khía cạnh, cấp độ khác nhau. Đến nay, chưa có công trình nào đi sâu nghiên cứu một cách đầy đủ, toàn diện về đổi mới HTCT trong điều kiện nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay.

2. Chương 2, tác giả phân tích và làm rõ: các quan niệm, khái niệm, mô hình KTTT trên thế giới nói chung và các mô hình, những đặc trưng của nền KTTT định hướng XHCN ở Lào nói riêng; các quan niệm, khái niệm, cấu trúc, đặc điểm, khái quát về quá trình lịch sử và vai trò của HTCT ở CHDCND Lào nói chung. Từ đó đề xuất ra tính tất yếu cũng như những yêu cầu của nền KTTT định hướng XHCN đối với HTCT và đổi mới HTCT đáp ứng yêu cầu xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay.

3. Chương 3, tác giả phân tích, đánh giá những yếu tố tác động như là: yếu tố tự nhiên, kinh tế, truyền thống văn hóa xã hội, tình hình thế giới và khu vực có những điều kiện thuận lợi và gây ra sự cản trở cho việc đổi mới HTCT trong điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay; phân tích đánh giá, khảo sát thực trạng quá trình xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở nước CHDCND Lào đã có bước phát triển

theo hướng tích cực cả về cơ chế, chính sách, cơ cấu, cơ chế quản lý; phân tích, đánh giá, khảo sát thực trạng tổ chức hoạt động của bộ máy HTCT mà đặc biệt là: tổ chức Đảng, nhà nước, mặt trận Lào xây dựng đất nước và các tổ chức chính trị - xã hội. Đổi mới chức năng, cơ cấu tổ chức, phương thức hoạt động, cả về số lượng và chất lượng cũng có sự chuyển biến phù hợp với điều kiện khách quan và yêu cầu đổi mới đất nước; phân tích đánh giá sự tác động qua lại giữa đổi mới HTCT và nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay cũng có những biến đổi tích cực, có tính phù hợp và đồng bộ. sau đó, nêu ra những bài học kinh nghiệm và những vấn đề đặt ra để tiếp tục đổi mới và có biện pháp khắc phục thích hợp hơn trong chương tiếp theo.

4. Chương 4 luận án nhằm đảm bảo cho đổi mới HTCT đáp ứng yêu cầu và phù hợp với điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay, Đảng NDCM Lào đã đưa ra các quan điểm mang tính lý luận, tính pháp lý, tính nguyên tắc, tính dân chủ... để làm cơ sở định hướng cho sự phát triển nền KTTT đi đúng hướng và có hiệu quả. Trong quá trình đổi mới và hoạt động thực tế của HTCT vẫn còn những bất cập, hạn chế đang đặt ra về lý tưởng, bộ máy tổ chức, chức năng nhiệm vụ, lực lượng cán bộ công chức... để khắc phục những vấn đề trên, tác giả đã nêu ra một số giải pháp nhằm đổi mới và xây dựng HTCT trong sạch, vững mạnh, có hiệu quả và phù hợp với sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và đặc biệt là phù hợp với điều kiện xây dựng nền KTTT định hướng XHCN ở Lào hiện nay.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ

1. Chanhthasouk Khamphay (2024), Building a clean and strong political system to meet the requirements of building a socialist-oriented market, economy in Laos”, *Political Theory*, Vol.44-Mar, p.113-120.
2. Chanhthasouk Khamphay (2025), *Một số giải pháp xây dựng hệ thống chính trị trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào hiện nay*, tại trang <https://tapchilichsudang.vn/mot-so-giai-phap-xay-dung-he-thong-chinh-tri-trong-dieu-kien-kinh-te-thi-truong-dinh-huong-xa-hoi-chu-nghia-o-cong-hoa-dan-chu-nhan-dan-lao-hien-nay.html>, 03/06/2025.